

Codice del candidato:

Državni izpitni center

M 1 1 1 2 0 1 1 3

SESSIONE PRIMAVERILE

SLOVENO COME LINGUA SECONDA NEL TERRITORIO BILINGUE DELL'ISTRIA SLOVENA

Prova d'esame 3

Composizione scritta (400–600 parole)

Martedì, 14 giugno 2011 / 90 minuti

*Al candidato sono consentiti l'uso della penna stilografica o della penna a sfera e la consultazione del dizionario di lingua slovena.
Il candidato ha a disposizione due (2) fogli per la minuta e riceve due (2) schede di valutazione ed un allegato staccabile
contenente il testo oggetto della prova.*

MATURITÀ GENERALE

INDICAZIONI PER IL CANDIDATO

Leggete con attenzione le seguenti indicazioni.

Non aprite la prova d'esame e non iniziate a svolgerla prima del via dell'insegnante preposto.

Incollate o scrivete il vostro numero di codice negli spazi appositi su questa pagina in alto a destra e sulle due schede di valutazione. Scrivete il vostro numero di codice anche sui fogli della minuta.

La prova d'esame contiene le indicazioni per lo svolgimento di una composizione scritta di lunghezza compresa tra 400 e 600 parole. In questa prova potete conseguire fino a un massimo di 35 punti.

Scrivete la vostra composizione all'interno della prova utilizzando la penna stilografica o la penna a sfera. Scrivete in modo leggibile: in caso di errore, tracciate un segno sulla parola o frase scorretta e scrivete accanto ad essa quella corretta. Alle composizioni scritte in modo illeggibile verrà assegnato il punteggio di zero (0). Utilizzate i fogli della minuta per la traccia della vostra composizione, e ricordate che essi non verranno sottoposti a valutazione.

Abbiate fiducia in voi stessi e nelle vostre capacità. Vi auguriamo buon lavoro.

La prova si compone di 12 pagine, di cui 3 bianche.

Izhodiščno besedilo

Marjan Tomšič: Kako se je ženil Lukič, str. 34–39.

34

KAKO SE JE ŽENIL LUKIČ

Lukič je bil posebne vrste človek. Od ostalih kmečkih fantov se je razlikoval po tem, da je veliko razmišljal in da se nobene stvari ni lotil brez natančnega načrta. Tako je, na primer, delo za naslednji dan točno "programiral". Pri tem je bil tako iznajdljiv, da je predvidel tudi razne variante: "Ko bo lepo vreme, bom oral nad Strnico, ko bo dež, bom pa čistil fižol, popravil jasli in dal kantino na mesto." Predvidel je tudi posege višje sile. Recimo: "Če pa pride kaj vmes, da ne bom mogel narediti ne enega ne drugega, potem se bom pa že znašel in naredil kaj tretjega."

In tako je ta Lukič nekega dne ugotovil, da je že dovolj star, da je telesno in duševno dovolj razvit in torej goden za ženitev. In je dolgo razmišljal, kako naj reši ta problem, se pravi: kako naj se oženi. Sestavil je več načrtov, nazadnje se je odločil za tega: šel bo na ples in bo plesal z več dekleti; in ko bo z njimi plesal, se bo pogovarjal in iz pogovora ugotovil, ali je ta ženska zanj slaba ali dobra kombinacija. Če bo ugotovil, da je ta prava, jo bo po plesu spremil do doma in jo spotoma še spraševal, vlekkel iz nje podatke ter se tako še dodatno prepričal v pravilnost svoje odločitve. Če pa bo od nje zvedel kaj sumljivega, bo vso stvar še temeljito razmislil.

Takšen je bil njegov načrt.

Ples je bil v Marcezagah. V tistih časih se je mladitina zbrala že ob štirih popoldne. Zenzelci so godli in mladina je tancala. Pride Lukič in začne

35

takoj uresničevati svoj načrt. Toda kot zakleto: nobena noče z njim plesat. No, bilo je pravzaprav tako: šla je samo ena, ta prva, a ko je ugotovila, da Lukič ne pleše, ampak poskakuje kot kozel, se z njim ni hotela pogovarjati in je komaj čakala, da so godci utihnili. Kako Lukič pleše, so videla tudi druge, in potem so bežale pred njim, se izgovarjale ali pa se skrivale za hrbte bratov in ljubčkov. Lukič pa je bil ko navit in ni odnehal. Še in še je poskušal delovati po načrtu, nazadnje pa je le spoznal, da ima ta načrt napako, zato ga je začel kar tam, na zabavišču, spreminjati. Spravil se je v kot in tu počasi izpjal svoj kvartin in tuhtal, tuhtal. Pa si je nazadnje takole rekel: "Nobena ni hotela plesat z mano, samo Andželina, a tudi ta samo enbot. Ben. Ali zdaj bom počakal, da bo plesa konec in pole bom šel za njimi; za onimi, ki bojo tornjavale na Pomjan. Ena od teh bo sigurno ta prava. Ta bo zame, za moje srce in za moje telo."

In Lukič je čakal, čakal. Ko se je znočilo, so godci popravili violino, bas, harmoniko in boben in mladitina se je začela razhajati. Proti Babičtem in gor proti Pomjanu se je odpravilo osem deklet. Vse so bile lepe, brhke, glasno so se smejale, se šalile in pele, in začuda: šle so same, nobenega fanta ni bilo z njimi.

Lukič se je tihotapil za skupinico. Da jim sledi, so opazile šele, ko so se začele vzpenjati proti Rojemem. Utihnile so, si nekaj šepetale, potem pa se spustile v tek. Tudi Lukič je potekel. In tako so tekli skozi vasico in se pognali v strmino pod Stražo. Tam pa je Rožinci spodrsnilo, izvrla si je gleženj, glasno je zastokala in začela šepati. Še se je trudila, da bi tekla, a razdajala med njo in drugimi dekletki se je hitro večala. Nič ni pomagalo, da jih je klicala; bežale so kot preplašene srne in ni je počakala niti Šilvana, njena prijateljica. Gleženj jo je tako močno bolel, da je bolečina premagala strah, in je sedla na kanton ter si rekla: "Kar bo, pa bo!"

36

Lukič je hitro opazil, da je ena zaostala, in ko je videl, da je celo sedla, mu je zavrisnalo srce: "Mene čaka. Ta je ta prava!" In je potekel, da bi bil čimprej pri njej. Prepoznal je Rožino in kar miho se mu je storilo: Rožinca je bila med najlepšimi na Pomjanu.

"Sem znal, da me boš počakala," jo je zasoplo pozdravil, ko je prisopihal do nje. Svetile so se mu oči, srce pa je razbijalo ko kladivo kovača Venca.

Takrat pa se je v hipu podrl Lukičev novi načrt. Rožina je namreč držala v roki kamen in je sikala proti njemu: "Ko greš proti meni, te bom z objakomi!" V njenem glasu je bilo toliko jeze in sovražstva, da je razgretega Lukiča v hipu ohladilo.

"Zakaj pa si me čakala?" jo je vprašal s piskajočim glasom.

"Ma kdo pravi, da sem te počakala, štopido?! Kaj ne vidiš, da sem si zvila gleženj?"

Lukič se je v hipu streznil. Spoznal je, da je s svojim načrtom povzročil nesrečo. Zdaj ji je želel pomagati, a ona ni hotela o tem niti slišati. Edino na to je pristala, da naj obvesti njene starše in naj jo pridejo iskat z vozom.

Lukič je preplašen in poklapan lezel v hrib in vso pot do Šmarj razmišljal, zakaj se mu je izjalovil tudi drugi ženitovanjski načrt. Nič ta pravega ni ugotovil in domov se je vrnil močno pobit. Zavlekel se je v posteljo in se premetaval do svita. Šele potem je malo zaspal.

Čez nekaj tednov je okopalval krompir in delal nov načrt. Tako si je govoril:

"V nedeljo bo šagra v Šepetru. Bom šel tudi jaz, ma ne bom plesal, tudi za pupami ne bom lazil, bom samo sedel in gledal. Ko mi je katera usojena, bo prišla k meni, sama bo prišla."

Takšen je bil Lukičev tretji, močno spremenjeni načrt osvajanja ženskega srca.

In je minil teden in je prišel gospodov dan. Lukič si je oblekel, kar je imel najboljšega, in se sam odpravil po prašni cesti proti Šepetru. Lukič sploh ni imel prijateljev. Bil je takšen, da ga niso marali. Hudobni jeziki so šepetali, da je "eno malo ušlatan". Tega si je bil sam kriv, ker se ni znal z ljudmi pogovarjati, kot je bila pač navada. Če so ga, na primer, vprašali: "Lukič, kakšno bo jutri vreme?", jim ni odgovoril preprosto: "Ma kdu zna, forši bo lepo," ampak je začel filozofirati: "Danes je sonce, večeraj je sijalo sonce, dva dneva nazaj je padal dež. Alora: jutri zna bit lepo vreme, lahko bo tudi oblačno, ma forši bo padal anka dež. Ko mene vprašate, kakšno bo jutri vreme, vam povem, da bo takšno, kot je bilo lani na ta dan, ali pa bo po luni drugačno. Ben, tako."

Ljudje so rekli, da je neumen, da se pači, da se dela norca iz njih. Bilo je več različnih mnenj. In na tak način je Lukič razpravljal o vsaki stvari. Vse je nekako zmrnil, zato se z njim na enostaven način sploh ni dalo pogovarjati.

Kar pa se ženskih pogledov tiče: Lukič ni bil grd mladenič. Sploh ne. Imel je skodrane lase, živo modre oči, lep nos, visoko čelo, kvadratasto brado z luknjico, napete ustnice in močne, žuljave roke... Po zunanosti bi torej moral ugažati dekletom, vendar se je dogajalo nasprotno, umikale so se in pred njim bežale.

Torej: Lukič gre na ples v Šepeter. Vso pot premleva svoji novi načrt. Pride tja, narvoči hokalin refaška in sede prav v kot zabavišča. Sede tako, da ima vse na očeh, a za sabo kamnit zid.

Počasi izpija črno vino in samo gleda, samo opazuje. Čez eno uro zazna, da sedi na drugem koncu nekaj podobnega: tam sedi osamljeno dekle. Ničče je ne povabi na ples, ničče se ne zmeni zanjo. In Lukič vidi, da je žalostna, da ji gre na jok, da živčno menca trakove, ki visijo z njene rute. Vse

njene prijateljice plesajo, a ona ne. Vse se smeji, a ona gleda v tla. Vse so lepe, a ona ni ne lepa ne grda. Sedi tam, bledi, bujji v tla in se bolj in bolj žalosti.

Lukič jo opazuje do zadnjega plesa in čaka, da se uredniti njegov načrt: da tisto dekle vstane in pride k njemu. Popolnoma je prepričan, da se bo to zgodilo. A ko vodja plesa naznani zadnji tanč, Lukič hitro dojamemo napako v načrtu in ga spremeni. Mirno vstane, stopi k dekletu in ji z vso gotovostjo v glasu reče:

"Ti si žalostna, jaz sem žalosten. Ti si sama, jaz sem sam. Alora daj mi roko, gremo plesati!"

In zgodi se po Lukičevem spremenjenem načrtu: deklica vstane, mu poda roko in gre z njim plesat. Na jurgnju, to je na plesišču, se izkaže, da tudi ona ne zna plesati. A to zdaj sploh ni pomembno. Poskakujeta in se opotekata, a nobenega to ne moti. Gledata se v oči in sta zadovoljna drug z drugim. In še preden je plesa konec, ima Lukič v svoji glavi dodatni načrt: spremil jo bo do doma, se z njo pogovarjal in od nje vse izvedel. In ko bo vse vedel o njej in o njeni družini, bo presodil, se bo dokončno odločil.

In se zgodi, da gre z njo proti domu. On sprašuje, ona tih in s sklonjeno glavo odgovarja. Lukič zve, da se imenuje Čuča, da je iz Nove vasi, da je doma devet otrok in da jo bratje silijo, naj se čimprej omoži.

Iz teh in drugih podatkov potem Lukič sklepa, da je Čuča zanj prava žena. Še preden pride ta do njene hiše, ji s trdno odločenostjo reče:

"Čuča, jaz te bom vzela za ženo!"

Ona ne reče nič. Še globlje skloni glavo in molči.

"Ben, si gluha? Si čula, kaj sem reko?" se razjezi Lukič.

Potem se iz nje komaj zašiši:

"Anka jaz bi te vzela..."

In tako se je Lukič oženil. Čas je pokazal, da je dobro izbral in da je bil njegov tretji žentovanski načrt dobro premišljen. Čuča mu je rodila pet otrok in vse življenje je potrpežljivo poslušala njegova razglabljanja: njegove brezkompne analize, čudne sinteze, odlične sklepe, variante načrtov in variante teh variant... Bila je njegova edina do kraja zvesta poslušalka. In bila je ponosna nanj, kajti vse mu je ratalo, če ne po prvem načrtu, pa po desetem, oziroma po dopolnitvah dopolnitev....

In tako sta bila srečna in zadovoljna vse do pozne starosti. Ona je umrla pred njim, seveda v skladu z njegovimi predvidevanji. Temu ravno ne moremo reči načrt, predvidevanje pa. A on sam je umrl, ne da bi načrtoval, osem let za Čučo.

Da je bil Lukič res nekaj izjemnega, je dokazala tudi njegova oporoka: bila je tako sestavljena, da je ni mogel razvozlati noben advokat. Ker je Lukič umrl že v svobodi, je v glavi oporoke pisalo z velikimi, debelimi črkami: PLAN DEDOVANJA PREMICEVIN IN NEPREMICEVIN. Napisana je bila lastnoročno, obsegala pa je šestnajst drobno popisanih listov in je vsebovala osemindeset variant. Njegove zemlje kljub temu ni podedoval nobeden od sinov. Prpadla je zadržugi. Hudomušni Lukičev sosed Lazarjo je rekel, da se je to zgodilo najbrž zaradi besede "plan" v glavi oporoke. Ali pa zato, ker se je po vojni vse delalo po Lukičevu, se pravi vse po dobro premišljenih načrtih...

Pagina bianca

Pagina bianca

Pagina bianca